METSÄBIOTALOUDEN TIEDEPANEELI

Metsäbiotalouden tiedepaneelin asiantuntijalausunto

Asia: HE 175/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Aika: perjantai 1.10.2026 klo 9.30

Johdanto

Metsäbiotalouden tiedepaneeli pitää myönteisenä, että talousarvioesityksessä tunnistetaan metsien, maankäyttösektorin, luonnon monimuotoisuuden sekä uusiutuvien luonnonvarojen keskeinen merkitys Suomen ilmasto-, energia- ja talouspolitiikassa. Erityisen tärkeänä tiedepaneeli pitää tutkimus- ja innovaatiotoiminnan merkitystä on maankäyttösektorin ilmastotoimien, metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisen sekä kestävien elinkeinojen suuntaamisessa ja vahvistamisessa.

Lausunto

Kommentoinut [JL1]: Muutama teema ehdolle, mutta voi jäsennellä muutenkin ympäristövaliokunnan näkökulma (ympäristön ja luonnonsuojelu) mielessä pitäen.

Metsien monimuotoisuuden turvaaminen

Paneeli pitää METSO- ja Helmi-ohjelmien sekä metsäluonnon hoidon ja ennallistamisen rahoitusta perusteltuna. Metsien taloudellisen käytön hyväksyttävyys ja pitkäjänteinen kestävyys edellyttävät luonnon monimuotoisuutta tukevien toimien nykyistä tarkempaa, kvantitatiivisiin aineistoihin ja analyyseihin perustuvaa vahvistamista ja toimenpiteiden vaikuttavuuden systemaattista seurantaa. Ennallistamisasetuksen suunnittelu ja sen kustannustehokas kansallinen toimeenpano ovat Suomen kansantalouden ja valtiontalouden näkökulmasta tärkeimmät painopisteet tulevina vuosina ja vuosikymmeninä.

Maankäyttösektori, ilmastotavoitteet ja -riskit

Talousarvion ilmasto-osuudessa todetaan, että hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttäisi nykyistä suurempia nettonieluja maankäyttösektorilla vuoteen 2035 mennessä. Paneeli korostaa, että Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää vaikuttavia ja kustannustehokkaita toimia maankäyttösektorin hiilinielujen vahvistamiseksi. Maankäyttösektorin ja erityisesti metsien pitkien vasteaikojen vuoksi on kuitenkin huomattava, että onnistuessaankin toimien vaikutus näkyy vasta vuoden 2035 jälkeen.

Metsien kasvua, metsätuhojen torjuntaa, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja vesiensuojelua tukevat investoinnit ovat perusteltuja, sillä ne voivat samanaikaisesti vahvistaa puuntuotantoa, hiilinieluja ja metsien kestävyyttä. Metsien käsittelyä koskevien tukitoimien vaikutuksia tulee kuitenkin arvioida kokonaisuutena suhteessa sekä ilmasto- että biodiversiteettitavoitteisiin.

Energiajärjestelmä, bioperäisen hiilidioksidin talteenotto

Metsäbiotalouden tiedepaneeli pitää hyvänä, että TEM toteuttaa 90 miljoonan euron investointitukea teollisuuden bioperäisen hiilidioksidin talteenottoon tavoitteena käynnistää ensimmäiset teollisen mittakaavan hankkeet, joissa metsäteollisuuden, energia-alan tai muiden bioperäisten päästölähteiden CO_2 otetaan talteen ja joko varastoidaan pysyvästi (BECCS) tai hyödynnetään tuotteissa. Tiedepaneeli kuitenkin huomauttaa, että perustuen Ilmasto- ja Metsäbiotalouden tiedepaneelin kesällä julkaisemaan raporttiin sähkön saatavuus ja hinta voivat muodostua esteeksi liiketaloudellisesti kannattavalle toiminnalle.

Metsäbiotalouden uudistuminen ja biosähkö Suomen sähköverkon tasapainottajana

Paneeli pitää tärkeänä metsäbiotalouden arvonlisän kasvattamista tutkimuksen, innovaatioiden ja korkean jalostusarvon tuotteiden avulla. Julkisen tutkimus- ja kehitysrahoituksen tulee tukea puuraaka-aineen mahdollisimman tehokasta käyttöä, uusien biopohjaisten tuotteiden kehittämistä sekä metsäsektorin pitkän aikavälin kilpailukykyä.

Uusiutuvan energian ja biokaasun edistäminen perusteltuna huoltovarmuuden, energiasiirtymän ja alueellisen elinvoiman näkökulmasta. Erityisen tärkeänä tiedepaneeli pitää sen varmistamista, että biopohjaista sähköä on saatavilla tulevaisuudessakin tasaamaan tuuli- ja aurinkovoiman tehovaihteluita. Suurimmillaan metsäteollisuuden ja kaukolämpölaitosten tuottamalla sähköllä voidaan tuottaa ydinvoimaloita vastaava sähköteho kantaverkkoon jopa kuukausien ajan. Samoin biokaasun merkitys nopeatehoisena sähköverkon tasaajana tulisi tunnistaa liikennepolttoainekäytön ohella. Paneeli muistuttaa, että puuenergia säilyy tärkeimpänä polttoaineena kaukolämmön tuotannossa pitkälle tulevaisuuteen, vaikka sähkön ja hukkaenergian merkitys kasvaa nopeasti.

Puuperäisen bioenergian osalta politiikkatoimien tulee perustua kokonaiskestävyyden arviointiin, jossa huomioidaan yhtä aikaa vaikutukset maankäyttösektorin hiilitaseeseen, luonnon monimuotoisuuteen sekä biomassan vaihtoehtoisiin käyttötarkoituksiin.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat: Antti Asikainen